

AÇIŞ KONUŞMALARI HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ

Prof. Dr. YÜKSEL BOZER'İN KONUŞMASI

Beslenme, insan sağlığını etkileyen önemli etmenlerin başında gelir. Dünya Sağlık Örgütü tahminlerine göre bugün dünya nüfusunun dörtte biri yetersiz ve dengesiz beslenme yönünden sağlıklıdır. Çocukların altıda biri sağlık durumu bozuk olarak doğmaktadır.

Ülkemizde hem yetersiz ve hem de dengesiz beslenme sorunları halkımızın sağlığını olumsuz yönden etkilemektedir. Üniversitemizin önderliğinde yapılan araştırmalara göre %17 kadarı yetersiz, %35 kadarı ise aşırı düzeyde enerji tüketmektedirler.

Okul öncesi yaş grubu çocuklarla gebe ve emzikli kadınların yarısında, gebe olmayanların üçte birinde kansızlık vardır. Yetersiz ve dengesiz beslenme sorunları özellikle geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın sağlığını bozmaktadır. 0-5 yaş grubu çocukların %20'si malnutrisyonludur. Yine çocuk grubunda raşitizm önemli sağlık sorunu oluşturmaktadır. Çocuk ölüm oranları da gelişmiş ülkelerdekilerin 10 katına varmaktadır.

Diğer yandan yetişkin nüfusumuzun önemli bir bölümü aşırı beslenmekte ve sonuçta şişmanlık oluşmaktadır. Şişmanlık bilindiği gibi şeker, kalp, gut, hipertansiyon gibi bir çok hastalığın oluşmasında zemin hazırlayıcı faktörlerdendir. Aşırı beslenme yanında yanlış beslenme ve besinlerin hazırlanması ve saklanması kurallara uymama bazı kanser türlerinin oluşmasında da etken olmaktadır.

Beslenme sorunları; toplam besin üretimimiz nüfusumuzu besleyecek miktarlarda olmasına karşın, besin dağılımındaki dengesizlik beslenme bilgisinden yoksunluk ve bunun sonucu yapılan yanlış uygulamalar,

besinlerin saklanması koşullarının yetersizliğiyle tüketilmeden ziyan olması gibi nedenlerle ortaya çıkmaktadır.

Hacettepe Üniversitesi, kuruluşundan bu yana bu sorunların çözümüne yardımcı olmak için beslenme konusuna büyük önem vermektedir. Üniversitemizde Tıp ve Sağlık Bilimleri Fakültesi içinde Beslenme ve Diyetetik Bölümü 1962'de faaliyete geçirilmiştir. Bugün, Sağlık Teknolojisi Yüksek Okulu olarak faaliyetini sürdürmektedir. Bu bölüm, ülkemizde insan beslenmesi alanında kazanmış olduğu bilgi ve becerileri toplumun sağlık düzeyini yükseltmeye yönelten diyetisyen ve beslenme uzmanlarını yetiştiren tek Yüksek Öğretim Kurumudur. İlk mezunlarını 1966 yılında veren bu bölümden bugüne kadar 350 civarında diyetisyen diploma almıştır. Lisans öğretimine başladıktan kısa bir süre sonra beslenme ve diyetetik alanında mezuniyet sonrası eğitimi programı da açılarak bilim uzmanı ve doktoru yetiştirilmeye başlanmıştır. Bugün Üniversitemizin Beslenme ve Diyetetik Bölümü'nün akademik kadrosunun çoğunluğu, Üniversitemizde yetişmiş öğretim üye ve görevlilerinden oluşmaktadır. Bölüm mezunları, ülkemizin çeşitli sağlık ve eğitim kurumlarında beslenme ve diyetetik ile ilgili başarılı hizmetler vermektedirler.

Bugün Hacettepe Üniversitesi Beslenme ve Diyetetik Bölümünün kuruluşunun 20. yılıdır. Bu süre zarfında sınırlı kadrosu ve koşullarına karşın, bölüm elemanları, ülkemiz beslenme sorunlarına ışık tutacak pek çok araştırma yapmış, özellikle toplumun beslenme konusunda bilinçlendirilmesi için yazılı ve sözlü basın aracılığı ile eğitim hizmetleri sürdürmüşlerdir.

SAGLIK TEKNOLOJISI YÜKSEK OKULU MÜDÜRÜ

Prof. Dr. AYŞE BAYSAL'IN KONUŞMASI

Yüksek Okulumuz, ülkemizde, Beslenme ve Diyetetik alanında yüksek düzeyde meslek elemanları yetiştiren tek kurumdur.

Sağlığın korunması ve geliştirilmesi, nitelikli insan gücü ve ekonomik gelişme için esastır. İnsan sağlığını etkileyen önemli faktörlerin başında yeterli ve dengeli beslenme gelmektedir. Yetersiz ve dengesiz beslenmenin sağlık üzerindeki olumsuz etkilerinden bazıları; bebek ve çocuk ölüm hızının yüksekliği, büyüme ve gelişme geriliği, doğrudan beslenme yetersizliği hastalıkları, enfeksiyonlara dirençsizlik, kronik hastalıklara duyarlılık ve iş veriminin düşüklüğüdür.

Beslenme biliminin günlük hayata uygulanması, beslenmeden kaynaklanan sağlık sorunlarının çözümünde önemli rol oynamıştır. Beslenme biliminin günlük hayata uygulanmasında görev almak üzere «diyetisyen» adı verilen meslek mensubunun çalıştırılmasına ilk kez 1894'de Amerika Birleşik Devletlerinde başlanmıştır. Bugün gelişmiş ülkelerde, özellikle toplu beslenme uygulamaları diyetisyenlerin denetiminde yapılmaktadır. Örneğin, bugün Japonya'da 29 yüksek öğretim kurumundan mezun 70.000 civarında diyetisyen; okullarda, hastanelerde, endüstri kuruluşlarında, kamu kuruluşları ile araştırma ve eğitim kuruluşlarında beslenme işlerini yürütmekle görevlendirilmiştir. Uluslararası Standart Meslek sınıflamasında diyetisyenler sağlık sınıfı içinde yer almış, görevleri tanımlanmıştır.

Ülkemizde, Beslenme ve Diyetetik Öğretimi, 1962 yılında Sağlık hizmetini bir ekip hizmeti olarak gören Onursal Rektörümüz Hocamız Sayın Prof. Dr. İhsan Doğramacı tarafından başlatılmış ve onun önderliğinde gelişmiştir. Arkadaşlarım adına, hocamıza teşekkür ederim. 1965 yılının Kasım ayında bu bölümde göreve başladığımda, Bölümün

4 sınıfında toplam 38 öğrenci bulunmaktaydı. İlk yıllar, merdiven altlarında, boş bulduğumuz her yerde, Hocamızın teşviki ile öğretim ve eğitimimizi sürdürdük. 1966 yılında ilk 10 öğrencimizi mezun ettikten sonra öğrenci sayılarımız da artmaya başladı. Bugüne kadar 395 mezun verildi. Şu anda 320 öğrencimiz bulunmaktadır. Mezunlarımızın büyük çoğunluğu, iyileştirici ve koruyucu sağlık hizmetlerinde, eğitim ve araştırma kuruluşlarında, az sayıda da olsa besin sanayii kuruluşlarında başarılı hizmetler vermektedirler. 1968 yılında lisans üstü eğitim - öğretime başlayarak bugüne değin 38 bilim uzmanlığı, 23 doktora derecesi kazanmış uzman eleman yetiştirilmiştir. Bunlardan 7'si doçentlik derecesini almıştır. Bunların bir bölümü, bölümün eğitim - öğretim kadrosunda yer almakta, diğerleri değişik illerdeki Tıp Fakültelerinde yardımcı doçent veya öğretim görevlisi, araştırma enstitülerinde ve yataklı tedavi kurumlarında uzman olarak başarılı hizmetler vermektedirler. Bugün lisans üstü düzeyde 14 öğrencimiz bulunmaktadır.

Beslenme ve Diyetetik Bölümü eğitim - öğretim programı sadece teorik ders ve laboratuvar çalışmalarıyla sınırlı tutulmamakta alan uygulamalarına oldukça geniş bir yer verilmektedir. Alan uygulamalarının bir bölümü her yıl ülkemizin değişik bir yöresinde yapılmaktadır. Bu yörelerde yapılan araştırmalar ve uygulamalı eğitimle, bir yandan öğrenciler mesleğe daha iyi hazırlanırken, diğer yandan yöre halkına hizmet götürülmektedir.

Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Üniversitemizin diğer Sağlık Bilimleri ile ilgili öğretim programlarında (Hemşirelik, Sağlık İdaresi, F.T.R., Ev Ekonomisi, Dişhekimliği gibi) yer alan Beslenme derslerini de 1965 yılından beri yürütmektedir. Ayrıca değişik Bakanlıkların her yıl açtığı hizmet içi eğitim kurslarında, özellikle meslek liselerinde çalışan öğretmenlerin ve Sağlık Eğitimi Enstitüsü öğrencilerinin yetiştirilmesinde görev almaktadır. Radyo - televizyon, basılı yayın gibi kitle iletişim araçları, kongre, seminer ,sempozyum gibi toplantılarla ilgili meslek mensupları ve halkın beslenme konusunda bilinçlenmesine yardımcı olmaktadır.

Elimizden geldiğince sınırlı imkânlarımızla ülkemizin beslenme - sağlık sorunlarını tanıyıp çözümünde yardımcı olabilecek nitelikte eleman yetiştirmeye çalışmaktayız. Artan öğrenci sayımızı kaliteyi düşürmeden yetiştirebilmemiz için fizikî eksikliklerimizin Yüksek Öğretim Kurulu Başkanı sayın Hocamız ve sayın Rektörümüzün yardımlarıyla giderilebileceğine inanıyoruz. Eğitim - öğretim programımızın hastane

ve alan uygulamalarında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığımızın büyük yardım ve desteğini görmekteyiz. 657 sayılı yasada diyetisyenler sağlık sınıfı içinde yer aldıktan sonra Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ve Sosyal Sigortalar Kurumu Tedavi Kurumlarında ve Ana Çocuk Sağlığı Merkezlerinde görevlendirilecek diyetisyenlerin görev ve yetkilerini yönetmeliklerle belirlemişlerdir. Ayrıca, Sağlık kuruluşlarında görevlendirilecek diyetisyenler için kadro standartları belirlenmiştir. Ancak, henüz diyetisyenlerin diplomalarının Bakanlıkça onaylanmamış olması, çalışanların denetimini güçleştirmektedir. Bu konuda yaptığımız başvurunun kısa sürede sonuçlanacağını ümit etmekteyiz.